

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 466/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen ja EU:n osallistumisesta Gazan rauhanprosessiin

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsu / vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 466/2025 vp:

Millä toimin hallitus edistää kestävän tulitauon ja oikeudenmukaisen rauhan aikaansaamista Gazassa yhdessä muiden EU-maiden kanssa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Presidentti Trumpin Gaza-rauhansuunnitelmaan perustuvan tulitaukoa ja panttivankien vapauttamista koskevan sopimuksen toimeenpano on edennyt pääosin suunnitellusti, vaikka tilanne on hauras. Tulitaukoa on rikottu, mutta sen soveltamiseen on palattu. YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 17.11. päätöslauselman Trumpin rauhansuunnitelman vahvistamisesta. Päätöslauselmassa valtuutettiin Board of Peace (BoP) väliaikaiseksi Gazan hallinnosta vastaavaksi elimeksi, jonka alaisuudessa perustettavat kansainväliset vakautusjoukot (International Security Forces, ISF) toimivat vuoden 2027 loppuun.

EU on sitoutunut kansainväliseen oikeuteen sekä asiaankuuluvien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisesti kahden valtion ratkaisuun perustuvaan kattavaan, oikeudenmukaiseen ja kestäväan rauhaan, jossa kaksi demokraattista valtiota, Israel ja Palestiina, elävät rinnakkain turvallisten ja tunnustettujen rajojen sisällä. EU aikoo osallistua kaikkiin tähän ratkaisuun tähtääviin pyrkimyksiin.

EU on valmis tukemaan Board of Peacen perustamista, ml. omalla osallistumisella neuvoston toimintaan, mitä myös Suomi on tukenut. Yhdysvaltojen CENTCOMin alaisuuteen Israelin puolelle perustettu Civilian-Military Coordination Center (CMCC) vastaa Gazan tilanteen arvioimisesta ja yhteistyön kehittämisestä eri siviilisektoreilla. EU tekee yhteistyötä CMCC:n kanssa ja on lähettänyt edustajansa keskukseen.

EU on sitoutunut edistämään rauhasuunnitelman toimeenpanoa myös laajentamalla Rafahin rajanylityspaikkaa varten perustetun EU:n rajavalvonnan avustusoperaation (EUBAM Rafah) ja palestiinalaisalueilla toteutettavan EU:n poliisioperaation (EUPOL COPPS) toimeksiantoa. Operaatioiden mandaattien laajentamisesta on tarkoitus päättää tammikuun ulkoasiainneuvostossa.

Suomi osallistuu tällä hetkellä neljällä henkilöllä EUPOL COPPS -operaatioon Palestiinalaisalueen turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi ja yhdellä henkilöllä EUBAM Rafah -raja-valvontaoperaatioon.

Gazan humanitaarinen tilanne jatkuu katastrofaalisena huolimatta tulitauon mahdollistamista avun kuljetuksista. Apua tarvitaan lisää, ja sen pääsyyn liittyy edelleen esteitä. Suomi liittyi 30.12.2025 kymmenen maan yhteisvetoomukseen, jossa vedotaan Israeliin, jotta se avaisi rajanylityspaikkoja ja mahdollistaisi humanitaarisen avun pääsyn Gazaan laajemmassa mittakaavassa. Samalla vaaditaan, että Israel helpottaisi laajoja rajoituksia kaksikäyttötuotteiksi katsomiensa tuotteiden viennille Gazaan, mikä rajoittaa tällä hetkellä mm. tarvittavan lääkinnällisen materiaalin vientiä Gazaan.

Komission puheenjohtaja von der Leyen lanseerasi syyskuussa Unionin tila -puheessaan uuden aloitteen, Palestine Donor Groupin, Palestiinan ja palestiinalaishallinnon (PA) tukemiseksi. Palestiinan avunantajaryhmä kokoontui ensimmäistä kertaa 20.11. Brysselissä. Kokouksessa oli edustettuna noin 60 maata ja muuta tahoa, EU-maiden lisäksi mm. Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maita. Suomea edusti ministerikokouksessa alivaltiosihteeri Pasi Hellman. EU tekee yhteistyötä kaikkien kumppaneiden kanssa edistääkseen elpymis- ja jälleenrakentamistoimia ja tukeakseen edelleen palestiinalaishallintoa, myös sen käynnissä olevassa uudistusohjelmassa. EU pitää tärkeänä panna täytäntöön palestiinalaishallinnon uudistusohjelma, jotta se voi ottaa Gazan turvalisesti ja tehokkaasti takaisin hallintaansa. Se kehottaa Israelia kiireellisesti vapauttamaan pidätyt tullimaksutulot ja laajentamaan Israelin ja palestiinalaisten pankkien välisiä kirjeenvaihtajapankkipalveluja, joita molempia tarvitaan varmistamaan palestiinalaishallinnon moitteeton toiminta ja keskeisten palvelujen tarjoaminen väestölle.

Gazan jälleenrakennuskonferenssi järjestäminen on siirtynyt. Viimeisimpien tietojen mukaan kokous järjestettäisiin Yhdysvalloissa alkuvuonna 2026, mutta kokouskutsua ei ole vielä esitetty. EU valmistautuu osallistumaan jälleenrakennukseen mm. Team Europe-aloitteen kautta. EU myös korostaa, että kansainvälisten ja alueellisten sidosryhmien on tuettava Gazan jälleenrakentamista ja kehittämistä kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

Seuraava Global Alliancen kokous järjestetään virkamiestasolla 28.1.2026 Dublinissa. Irlanti on ilmoittanut kokouksen keskittyvän Pohjois-Irlannin rauhanprosessin kokemuksiin, kansainvälisen yhteisön mahdollisuuksiin edistää kahden valtion ratkaisua nykytilanteessa sekä New Yorkin julkilausuman toimeenpanoon. Global Alliance on n. 100 valtion ja kv järjestön liittouma, jonka tavoitteena on etsiä konkreettisia keinoja kahden valtion ratkaisun edistämiseksi. Suomi osallistuu Dublinin kokoukseen.

Helsingissä 9.1.2026

Ulkoministeri Elina Valtonen